

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van Wageningen

Wageningen, 4 juli 2018

Betreft: Coalitieakkoord 2018 - 2022

Geachte college,

Op 7 juni 2018 hebben vertegenwoordigers van de twaalf grootste bedrijven van Wageningen, de W12, op initiatief van het Wageningse Ondernemerscontact (WOC), een bijeenkomst belegd in het Belmonte Arboretum. De aanleiding was de presentatie van de plannen nieuwe coalitie die de gemeente Wageningen de komende vier jaar zal besturen. Die plannen werden door deelnemers besproken. Daarbij werd besproken wat de betekenis is van de plannen voor de werkgelegenheid en het ondernemersklimaat in Wageningen. De conclusies van de bijeenkomst leggen wij graag aan u voor.

Het was de aanwezigen opgevallen dat er in het coalitieakkoord betrekkelijk weinig aandacht is voor het ondernemersklimaat en de economie van de gemeente. Het Wageningse bedrijfsleven is bij deze onderhandelingen ook niet gehoord. De Wageningse ondernemers – groot en klein, diensten, retail en productie – zijn met hun producten, diensten en werkgelegenheid onontbeerlijk voor een duurzaam economisch gezonde en leefbare stad. De opvatting dat dat politiek niet wordt onderkend en beleidsmatig wordt ondersteund, wordt breed gedragen. Het gevoel wordt versterkt door het feit dat als ‘de raad in gesprek gaat met de stad’ ondernemers daar niet actief bij worden betrokken. Hetgeen overigens onverlet laat dat in individuele gevallen het gemeentelijk apparaat veelal adequaat reageert.

Wageningen is een bijzondere gemeente. De activiteiten van de grootste werkgevers (de W12) zijn in hoge mate van nationale en zelfs internationale betekenis. Dat geldt niet alleen voor de WUR, maar bijvoorbeeld ook voor het FrieslandCampina Innovation Center, Noldus, Keygene, MeteoConsult, Marin, NIOO, CSK+ en Menzis. De komst van het Global Food Innovation Center van Unilever zal dit verder versterken.

Ook de RijnIjsselvakschool heeft een bovenregionale betekenis. Het havengebied – met ondermeer Agruniek Rijnvallei – heeft in andere opzichten ook een boven-gemeentelijke regionale functie, net als bijvoorbeeld Riwojo. Daarnaast zijn de binnenstadondernemers cruciaal voor de leefbaarheid en de uitstraling van de stad, waarbij bedrijven als Matser, De Windt, Columbus en Woudenberg en vele anderen met hun bijzondere aanbod bezoekers van buiten de stad naar het centrum trekken.

Een tweede bijzonder kenmerk van de Wageningse werkgelegenheid is dat het – wederom bij de grootste werkgevers, maar zeker ook bij kleine kennisintensieve ondernemingen – veelal gaat om hoogopgeleide kenniswerkers.

Al deze aspecten stellen bijzondere eisen aan het voorzieningenniveau in de stad. Zo zijn er meer (inter)nationale bezoekers dan in gemeenten met vergelijkbaar inwonertal, zowel op het gebied van eendaags als meerdaags verblijf. Dat heeft betekenis voor mobiliteit en horeca- en hotelvoorzieningen. Hoogopgeleide kenniswerkers zijn veelal gericht op meer grootstedelijke cultuurvoorzieningen en een trendy horeca- en winkelaanbod. Dat biedt kansen voor Wageningse ondernemers in en rondom de binnenstad.

Het woningaanbod in Wageningen en de plannen zijn onvoldoende afgestemd op de groei die de Wageningse kennisintensieve werkgelegenheid doormaakt. De komst van honderden kenniswerkers met de nieuwe vestiging van Unilever Food Research legt een grote druk op het beschikbare woningaanbod in het midden en hogere segment. Jonge – startende – kenniswerkers vinden op de Wageningse woningmarkt ook onvoldoende kansen. De mantra van de drieslag – koop, huur, sociaal - die opgeld doet in de Wageningse raad, doet geen recht aan de werkelijke vraag en ontwikkeling in de gemeente.

Tegelijkertijd moeten we realistisch zijn: Wageningen heeft waarschijnlijk niet de omvang om op dit gebied voldoende aanbod te genereren, hetgeen geen excuus moet zijn om het niet met volle inzet na te streven. Kenniswerkers die graag bij de Wageningse (inter)nationale topbedrijven willen werken willen niet per se in Wageningen wonen. Ook komt het voor dat ze na korte tijd weer bij de Wageningse bedrijven vertrekken. Dat is overigens ook een uitdaging voor de bedrijven zelf: ervoor zorgen dat ook voor IT-georiënteerde banen het aanbod aantrekkelijk is en blijft.

Deze mobiliteit stelt ook eisen aan de wijze waarop de Wageningse bedrijven (inter)nationaal worden ontsloten.

De W12 zet actief in op het versterken van het mobiliteitsbeleid van de betreffende bedrijven, bijvoorbeeld door werknemers te stimuleren met de fiets of met het openbaar vervoer te reizen. Dat laat onverlet dat er dagelijks grote stromen werknemers, bezoekers en gasten van en naar Wageningen reizen. De bereikbaarheid en het oplossen van knelpunten moet wat de W12 betreft dan ook hoge prioriteit krijgen.

WOC en W12 wijzen er ook op dat het creëren van een aantrekkelijke binnenstad ook staat of valt met het verbeteren van de bereikbaarheid. Over de *sense of urgency* om dit nu aan te pakken en niet pas op termijn dan wel helemaal niet bestaat – eufemistisch gesteld - enige zorg.

De revitalisering van het Business en Sciencepark en de relatie ervan met Wageningen Campus worden belemmerd door het ontbreken van goede logische verbindingen, zowel binnen de gemeente als extern. De voordelen van de infrastructuur van de Shared Research Facilities kunnen om die reden onvoldoende worden benut.

De wens van de gemeente om toename van economische activiteiten te stimuleren, hetgeen vorm krijgt in de groei van de werkgelegenheid in Wageningen door de ontwikkeling van Wageningen Campus, waar nationale en internationale researchcentra zich vestigen, vraagt om krachtige maatregelen op het gebied van mobiliteit, huisvesting en andere voorzieningen. Economische groei kan niet zonder inspanningen vanuit de gemeente.

De W12 realiseert zich dat voor een verbetering van de bereikbaarheid ook naar andere vervoersaspecten gekeken moet worden dan het aanleggen en verbeteren van wegen. Zij roept daarom op om het ontwikkelen van een lightrailverbinding met station Ede-Wageningen opnieuw en met kracht te gaan onderzoeken. Overigens wijst de W12 erop dat het bij mobiliteit gaat om het terugdringen van broeikasgassen en niet louter om de aard van de voertuigen. Auto's zullen steeds meer CO2-neutraal, stiller en schoner worden en daarmee voor talloze medewerkers een geprefereerd middel van vervoer blijven. Dat geldt ook voor vrachtauto's. Een wegennet voor (vracht)auto's met voldoende capaciteit blijft daarom onontbeerlijk voor de economie van Wageningen.

De W12 onderkent de ambitie van de gemeente Wageningen op het gebied van duurzame ontwikkeling op het gebied van milieu, klimaat, circulariteit en vergroening (natuur). In de bedrijfsplannen van vrijwel alle leden is het streven naar klimaat en/of CO2-neutraliteit al opgenomen. De aangesloten bedrijven zijn graag bereid daarover een nadere toelichting te verschaffen. Ook willen zij de gemeente steunen in de overige duurzaamheidsambities.

Wageningen is een bijzondere gemeente met een bijzondere uitstraling. In en rondom het centrum kan daaraan meer invulling worden gegeven met een bijzonder winkelaanbod, een interessant cultureel aanbod en meer diverse activiteiten. Wageningen is een internationale studentenstad en de dynamiek daarvan is onvoldoende voelbaar en zichtbaar. Juist door dat feit onderscheidt de gemeente zich van de omliggende gemeenten. Daar liggen de grote kansen. Studenten zijn niet alleen passanten, maar dragen – als student en alumnus – bij aan de ontwikkeling van het culturele en economische klimaat. Het is juist deze dynamische omgeving die bedrijven als Unilever en FrieslandCampina naar deze gemeente trekt. Dat moet worden gekoesterd.

WOC en W12 beseffen dat het realiseren van de plannen om ruimte te geven aan Wageningse ondernemers, op een duurzame en economisch verantwoorde manier dient te gebeuren. Alle ondernemers, van groot tot klein, zijn van harte bereid om schouder aan schouder met het gemeentebestuur deze uitdaging aan te gaan en om bij te dragen aan het realiseren van de ambities van gemeente, gemeenschap en bedrijfsleven.

Hoogachtend,

Namens de W12,

S.A. Bijma, voorzitter WOC

P.H.N. van Spanje, secretaris WOC

